

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2786

Vragen van de leden **Aartsen** en **Yeşilgöz-Zegerius** (beiden VVD) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Justitie en Veiligheid over *het bericht «Politie waarschuwt voor vals geld met carnaval, mogelijk via AliExpress gekocht»* (ingezonden 10 februari 2020).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Financiën en Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (ontvangen 15 mei 2020).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Politie waarschuwt voor vals geld met carnaval, mogelijk via AliExpress gekocht»?¹

Antwoord 1

Ja, dit bericht is als waarschuwing naar buiten gebracht door de politie in Bergen op Zoom. In het bericht meldt de politie dat verschillende valse briefjes van 50 euro zijn onderschept.

Vraag 2

Klopt het dat er valse biljetten van 50 euro kunnen worden gekocht via AliExpress? Zo ja, om hoeveel aanbieders en om hoeveel aanbod gaat het precies?

Antwoord 2

Ja, nepgeld wordt op verschillende online handelsplatforms aangeboden, waaronder AliExpress. Exacte cijfers ontbreken hier echter over. Er is overigens een verschil tussen vals geld, nepgeld dat voldoet aan de reproductieregels van de Europese Centrale Bank (ECB) (geautoriseerd nepgeld) en nepgeld dat niet voldoet aan de reproductieregels van de ECB (ongeautoriseerd nepgeld). Vals geld is moeilijk van echt te onderscheiden en wordt geproduceerd met het doel om voor echt geld door te gaan. Nepgeld is op zich niet verboden, het moet mogelijk zijn om namaakgeld te gebruiken, bijvoorbeeld voor spelletjes of educatieve doeleinden. Het opzettelijk uitgeven van vervalst geld met het doel dit als echt en onvervalst geld uit te geven is altijd strafbaar, ongeacht of het nep- of vals geld is. Wel dient nepgeld te

¹ <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5013021/politie-waarschuwt-voor-vals-geld-tijdenscarnaval-brabant-bank>

voldoen aan de door de ECB gestelde voorwaarden voor de reproductie van nepgeld, ter bescherming van de integriteit van de eurobiljetten als betaalmiddel. De voorwaarden zien er onder andere op dat nepgeld te onderscheiden is van echt geld. Nepgeld dat voldoet aan de reproductieregels van de ECB is zodoende gemakkelijk te onderscheiden van echt geld. Nepgeld dat niet voldoet aan de reproductieregels van de ECB hoeft niet geproduceerd te zijn met het doel om voor echt geld door te gaan en is doorgaans relatief makkelijk te onderscheiden van echt geld. Vermoedelijk gaat het bij AliExpress overwegend om ongeautoriseerd nepgeld.

Vraag 3

Welke overheidsinstellingen houden toezicht op dergelijke platforms buiten de EU die illegale producten simpel en massaal versturen naar Nederlandse consumenten?

Antwoord 3

Verskillende overheidsinstellingen zetten zich in om te voorkomen of bestrijden dat vals- of nepgeld (dat niet aan de ECB richtlijnen voldoet) Nederland binnenkomt, in omloop wordt gebracht of ten onrechte wordt aangenomen. Zo houdt de Douane risicogericht toezicht op de EU binnenkomende goederen die via online handelsplatforms kunnen worden besteld. Vals- of nepgeld is één van de vele risico's waarop post- of koerierszendingen worden gecontroleerd. De Douane werkt hiertoe nauw samen met post- en pakketdiensten. Politie en justitie treden op tegen (rechts)personen die geld namaken of het verkopen, bezitten of uitgeven. Ook kunnen zij waarschuwen, zoals is gebeurd in het bericht dat is genoemd in vraag 1. De Nederlandsche Bank (DNB) informeert het publiek, winkeliers en consumenten, op verschillende manieren over de echtheidskenmerken van biljetten en de wijze waarop er nagegaan kan worden of een bankbiljet vals is. In de antwoorden op de hierna gestelde vragen wordt hier nader op ingegaan. Ten slotte heeft de ECB het auteursrecht op eurobankbiljetten en zijn er voorwaarden gesteld aan de reproductie van nepgeld. Nationale centrale banken kunnen partijen, die gevestigd zijn op hun grondgebied en ongeautoriseerde reproducties van eurobankbiljetten aanbieden, aanspreken met het verzoek dit aanbod te staken en de voorraad te vernietigen of in te leveren bij de centrale bank. Partijen die buiten het grondgebied van de lidstaten gevestigd zijn, kunnen worden aangesproken door de ECB. Indien een nationale centrale bank aanbod aantreft van een partij die gevestigd is buiten haar grondgebied, worden de gegevens over deze partij gedeeld met de ECB.

Vraag 4

Hebben zij dit specifieke geval van nep-geld op de radar? Zo nee, waarom niet? Zo ja, zijn er meer voorbeelden van geweest afgelopen periode?

Antwoord 4

Dit specifieke geval is gesignaleerd door de politie op het moment dat het op de markt kwam. In het algemeen is er relatief weinig vals geld in omloop. De hoeveelheid vals geld dat wel in omloop is, is redelijk stabiel. Hierbij neemt het aantal vervalsingen van lage kwaliteit toe. Er zijn meerdere zendingen van vals geld door de Douane onderschept, namelijk 58 sinds januari 2018, inclusief 24 gevallen sinds januari 2020. Dit nepgeld voldeed niet aan de eisen die de ECB stelt aan toegestaan «nepgeld».

Vraag 5

Welke wettelijke mogelijkheden bestaan er op dit moment om ervoor te zorgen dat deze biljetten niet mogen worden verkocht via webwinkels zoals AliExpress? Zijn deze wettelijke mogelijkheden voldoende en voldoende afschrikwekkend om te voorkomen dat er via China illegaal vals geld Nederland binnenkomt? Hoe worden de fraudeurs en verkopers van het valse geld opgespoord?

Antwoord 5

Valsemunterij is in Nederland strafbaar op grond van de artikelen 208 tot en met 214 van het Wetboek van Strafrecht. Strafbaar is niet alleen het namaken of vervalsen van geld, maar ook het verkopen, bezitten of uitgeven van vals geld. De maximumstraf voor deze feiten kan, afhankelijk van het feitencom-

plex, oplopen tot negen jaar gevangenisstraf of geldboete van de vijfde categorie. Bij de politie lopen diverse onderzoeken naar verdachten die probeerden vals geld in omloop te brengen. Door de inzet van onder meer digitale expertise en de samenwerking met de Douane en DNB kunnen fraudeurs en verkopers van vals geld worden opgespoord. In vraag 9 ga ik nader in op de instroom van het aantal strafzaken met betrekking tot voornoemde wetsartikelen bij het Openbaar Ministerie (OM).

Vraag 6

Welke maatregelen worden er genomen om aanbieders en platforms die illegale nep-bankbiljetten aanbieden aan te pakken? Bent u bereid om de Kamer maandelijks te informeren over het effect van deze maatregel in de vorm van het aantal illegale producten dat wordt aangeboden via Alibaba? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Controle op vals geld kan alleen op fysieke biljetten aan de grens door de douane plaats vinden. Ik kan daarom niet (maandelijks) rapporteren over het aanbod op een individueel platform. Wel zal mijn ambtsgeenoot van Economische Zaken en Klimaat u informeren over het gesprek met Alibaba (zie vraag 7).

De ECB heeft in het vierde kwartaal van 2019 contact gehad met de Chinese centrale bank over dit onderwerp. Daarnaast heeft DNB het afgelopen jaar een zestal partijen aangeschreven die gevestigd waren in Nederland met het verzoek het aanbod van ongeautoriseerde reproducties van eurobankbiljetten te staken. Voor een van de partijen geldt dat deze nog in gesprek is met DNB. De andere partijen zijn gestaakt met het aanbieden van ongeautoriseerde reproducties van eurobankbiljetten.

Vraag 7

Heeft u, conform de motie-Aartsen, inmiddels al contact gehad met de directie van Alibaba om hen te verzoeken hun onveilige, ondeugdelijk en – naar nu blijkt – ook illegale producten van hun platform af te halen?² Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft contact met Alibaba om met hen te spreken over productveiligheid in het kader van de genoemde motie. Helaas is door reisrestricties in verband met het COVID-19 een afspraak niet doorgegaan. Deze zal op een zo kort mogelijke termijn alsnog plaatsvinden. Bij dat gesprek zal ook het aanbieden van illegale nep-bankbiljetten worden betrokken. Mijn ambtsgeenoot van Economische Zaken en Klimaat zal uw Kamer later informeren over de uitkomsten van dat gesprek.

Vraag 8

Deelt u de mening dat de verkoop van valse biljetten moet worden gestopt, bijvoorbeeld door AliExpress in het uiterste geval op zwart te zetten?

Antwoord 8

Ik ben van mening dat elke vorm van illegale handel, zo ook handel in vals of ongeautoriseerd nep-geld, onwenselijk is. Illegale handel is dan ook onderwerp van gericht overheidsoptreden.

Vraag 9

Hoeveel gevallen zijn er op dit moment bekend van fraude met vals geld, meer specifiek van fraude met briefjes van 50 euro die zijn gekocht via AliExpress?

Antwoord 9

Bij het OM zijn in de afgelopen jaren diverse zaken binnengekomen waarbij sprake was van een verdenking van bezit van of handel in vals geld. Er vindt echter geen afzonderlijke registratie plaats van de herkomst van vals geld

² Kamerstuk 35 300 XII, nr. 28

zodat niet bekend is in hoeveel zaken sprake was van geld dat is aangekocht via AliExpress. De instroom van vals-geld-zaken bij het OM ziet er als volgt uit:

Jaar	Instroom zaken bij OM
2015	652
2016	602
2017	535
2018	421
2019	795 ¹

¹ Het hoge aantal in 2019 hangt samen met een andere wijze van registreren sinds 1 januari 2019. Registratie volgens de werkwijze in de daaraan voorafgaande jaren zou leiden tot een aantal van ongeveer 545 zaken in 2019.

Vraag 10, 11

Wat gaat u doen om deze vorm van fraude te voorkomen, vooral tijdens carnaval en andere grote evenementen?

Bent u van plan een voorlichtingscampagne op te zetten of mensen te waarschuwen over het in omloop zijn van vals geld?

Antwoord 10, 11

Het is belangrijk dat het publiek (winkeliers en consumenten) alert is op de risico's van vals en ongeautoriseerd nepgeld en voldoende kennis heeft over de echtheidskenmerken van geldbiljetten, zodat vals en ongeautoriseerd nepgeld kan worden herkend. DNB geeft hier voorlichting over, onder andere, via één-op-één trainingen van het publiek en winkeliers tijdens grote events, zoals de Libelle beurs, Horecava, Bloemencorso en de 50+ beurs, alsook via de website van DNB en brochures. Ook heeft DNB een Echt-of-Vals-app ontwikkeld waarmee de echtheid van een eurobankbiljet gecontroleerd kan worden door deze te scannen met de camera van de mobiel op de echtheidskenmerken. Bovendien onderhoudt DNB contact met het Nederlandse bankwezen en winkeliers om hen te informeren over de ontwikkelingen rondom valse eurobiljetten. Ten slotte publiceert DNB vier keer per jaar een persbericht over de ontwikkeling van valse eurobiljetten. In het persbericht van 24 januari jl. heeft DNB melding gemaakt van «lage kwaliteits»-vervalsingen. Hiermee wordt bedoeld op nepbiljetten afkomstig van webshops die als valse eurobiljetten in omloop worden gebracht. Er vindt dus al veel voorlichting plaats en DNB heeft aangegeven geen aanwijzingen te hebben dat een extra voorlichtingscampagne noodzakelijk is.

Vraag 12

Wat kunnen consumenten en horecaondernemers doen indien zij zijn opgelicht met vals geld? Worden zij hierbij ondersteund, bijvoorbeeld door de mogelijkheid te creëren voor consumenten om via een loket te controleren of hun geld een authentiek en wettig betaalmiddel is? Worden consumenten en horecaondernemers over deze mogelijkheden geïnformeerd anders dan via het nieuws?

Antwoord 12

In de voorgaande vraag is beschreven op welke wijze DNB het publiek informeert over de echtheidskenmerken van biljetten en de wijze waarop er nagegaan kan worden of een bankbiljet vals is. Op de website van DNB staat ook wat te doen bij een vermoeden van een vals biljet. Als iemand die vermoedt een vals biljet te hebben geaccepteerd, zich herinnert waar of van wie hij het biljet heeft gekregen, kan hij zich bij de politie melden. Als hij dit niet weet, dan kan hij het biljet laten checken op echtheid door de bank of DNB. Als er wordt vastgesteld dat het biljet echt is, krijgt hij de tegenwaarde terug. Horecaondernemers en winkeliers kunnen bovendien detectieapparatuur gebruiken, waarmee zij bankbiljetten kunnen controleren.